

In 1971 begon de Freetime met het maken van jazz muziek. Geïnspireerd op de traditionele jazz ontwikkelden de band hun eigen "Freetime" sound.

Het was op een vrijdag, de wekelijkse oudestijl-avond in de Haarlemse Jazz Club. De Freetime Old Dixie Jass Band zorgde voor een heus spektakel. De man met de sousafoon, Jaap de Wit, zwaaide tijdens de nummers zijn zware instrument van links naar rechts en weer terug. Gelukkig voor zijn corpus verwisselde hij dat immens grote gevaarte regelmatig voor een contrabas of een bassax en bij het laatste nummer, de *Tiger Rag*, was Jaap met zijn sousafoon verantwoordelijk voor de 'brul' die normaal gesproken in de taakomschrijving van de trombonist staat. De band swingde als een tierelier en moest ongetwijfeld veel naar de Chris Barber Jazz Band hebben geluisterd. Kortom, de energie spatte van het podium. Dat verklaart misschien het succes van de Freetime ODJB, het orkest dat sinds de oprichting stad en land afgaat – afgezien van de coronatijd, natuurlijk.

Jan Jaap de Wit

In de band twee broers, die vijftig jaar lang lief en leed op het podium en onderweg met elkaar delen. Hoe doen ze dat? "Dat is de goede sfeer," meent banjoïst Piet De Wit. "Wij verschillen natuurlijk af en toe van mening maar we hebben respect voor elkaar. Je kunt een hoop van elkaar hebben als je elkaar vertrouwt. En ook onze vrouwen zijn bevriend. Het klikte meteen tussen hen. In het verleden waren ze vaak en nu zijn ze af en toe van de partij als we naar het buitenland gaan."

Behalve de twee broers was ook trombonist Rob Vlam tijdens de oprichting van de partij. Hij schrijft de arrangementen, deelt de sets in en doet de presentatie op het podium.

Rob was wegens tijdgebrek niet aanwezig bij dit interview.

"Het was het tijdperk van de skifflerage. Zo rond 1956. Onze ouders hadden een platenzaak. Wij luisterden dus als eersten naar alle muziek die uitkwam. In de jaren vijftig waren dat bijvoorbeeld *Ice Cream* van de Dutch Swing College Band en Chris Barber met *Petite Fleur*. Dat stond gewoon in de hitparade. En Papa Bue's Viking Jazzband, niet te vergeten. Voor ons is dat altijd de ultieme dixieland geweest." "Zo'n vijftien jaar later waren de Mississippi Stompers met Jan Jaap Kroep op klarinet en Ruud Peerdeman op trompet de *local heroes* van Enkhuizen, maar Jan Jaap en Ruud stapten eruit. Ze waren op zoek naar 'een nieuwe uitdaging' en benaderden ons en Rob Vlam voor het vormen van een nieuwe band. De stijl van Chris Barber en de Dutch Swing College Band, dat leek ons een richting.

Ruud Peerdeman was ook dirigent van een harmonie-orkest en maakte al snel arrangementen voor de Freetime ODJB."

De band heeft een eigen geluid; de typische Freetime sound. Die wordt voor een deel gevormd door de ritmesectie. Piet: "Het heeft met timing te maken, waar natuurlijk de hele band aan bijdraagt. We hebben het geluk dat het slagwerk nu bespeeld wordt door Pieter, de zoon van Jaap. Hij is met het geluid van onze eerste drummer Cor van der Horst opgegroeid; Pieter kent alle platen van de Freetime ODJB uit zijn hoofd."

"In juli 1972 deed de Freetime ODJB mee aan het Loosdrecht Jazz Concours. Je kon tien minuten spelen. Wij hadden ons wezenloos gerepeteerd op drie nummers, waaronder de *Tiger Rag*. Het concours had zes voorrondes en een daarvan wonnen wij. Maar wij hadden dus maar drie nummers en we wilden toch ook niet dezelfde nummers aandraagen. Toch maar gedaan, we hadden geen keus. We

stonden met zes andere orkesten in de finale. Dat werd een gedeelde vijfde plaats. De jury bestond uit mensen die niet allemaal veel op hadden met onze muziek: de beroemde Amerikaanse bassist Charles Mingus en big bandleider Boy Edgar (hij zei: 'ik vind jullie muziek vreselijk'). Mingus speelde met zijn eigen groep op het festival."

Rob Vlug

"In 1973 of 1974 deden we mee aan het concours van Jazzfestival Breda. De jury bestond onder anderen uit een directeur van het conservatorium en het duo Jack van Glabbeek en Jan Taris en die konden het niet eens worden met de overige juryleden. Ze gingen met ruzie uit elkaar." "Overigens heeft de Brits/Australische band Max Collie Rhythm Aces ook nog op het concours in Breda gespeeld. Die hele tent stond op z'n kop. Wat een sensatie was dat! Wij hebben in de loop van de jaren een vriendschappelijke band met de leden van de Max Collie band opgebouwd.

Sommige orkestleden speelden regelmatig als gast mee tijdens een optreden van de Freetime ODJB. Alleen banjoïst Jim McIntosh leeft nog."

De eerste lp, *Live In Enkhuizen*, uit 1975 was een schot in de roos. Zodra de naald in de groef zakte, werd de huiskamer een jazzclub. De sfeer van de muziek kwam heel goed over.

"Het applaus tijdens de stukken was wel een dingetje. Je had toen nog van die bandrecorders. Het applaus werd na één keer op een *loop* gezet; een stuk band dat onophoudelijk in de rondte draaide. Bij het monteren van de plaat werd na veel solo's die loop opgestart. Het 'enthousiaste' publiek had echter maar één keer geklapt."

"De Freetime ODJB bestaat uit een vaste kern van de vier eerder genoemde muzikanten, plus een hechte muzikanten -vriendenploeg, waar we geweldig mee vooruit kunnen."

"We zien de laatste jaren dat het zelf muziek willen maken onder druk staat. In het verleden was het

aanbod van muzikanten die in onze stijl speelden groter. Maar we zijn zeer tevreden met de manier waarop we de band op dit moment kunnen laten draaien. Vroeger repeteerden we twee keer per week, dat was geen probleem. Kom daar maar eens om, vandaag de dag."

Vierhonderd man publiek

"De band kende diverse bezettingen; helaas zijn enkelen ons al ontvallen: trompettist Hans Peter Pluim, die arrangeerde en ook dirigent was van diverse harmoniën. En onlangs nog Cor van der Horst, drummer op de meeste platen."

Uit de meest memorabele optredens selecteren Piet en Jaap er een paar uit. "We speelden vaak in Duitsland. Optreden op het festival in Dresden was geweldig. Wij hebben ook nog vele malen in de legendarische 100 Club in Oxford Street, Londen gespeeld, samen met Jack en Jim Gilbert (kl/as) en Jim McIntosh (bj) van Max Collie. Vierhonderd man publiek binnen. Heerlijke gigs waren dat! En een optreden in 1995 tijdens het French Quarter Festival in New Orleans was natuurlijk ook heel bijzonder. De organisatie stond op het punt om het optreden af te gelasten vanwege de stortregens, maar plotseling brak het zonnetje door en konden we toch spelen. Het publiek was enthousiast. De burgemeester stond ook te kijken en zei na afloop dat hij het jammer vond dat wij in Nederland woonden en niet in New Orleans. Na dat optreden gingen wij (Jaap, Piet en Hans Peter) al spelend terug naar het hotel. In een van de straten sloot een groep van lokale jongetjes zich bij ons aan en een ervan begon te tapdansen. Al snel werd een kring om ons heen gevormd en de stoet werd steeds langer en groter. Een vrouw, vermoedelijk de moeder van het tappende jongetje, had een schoendoos in het midden gelegd en daarin wierpen de omstanders geld in. De doos was vol toen we bij het hotel aan kwamen en het geld werd onmiddellijk in beslag genomen door de moeder."

"Tussen 1975 en 1995 deden we traditiegetrouw een oudejaarsconcert in de Nieuwe Doelen van twee avonden met gemiddeld vijfhonderd bezoekers per avond. We nodigden dan vaak gastmusici uit van onze favoriete orkesten zoals Max Collie, maar ook Monty Sunshine, Pat Halcox en Ian Wheeler van de Chris Barber Jazz Band stonden bij ons op het podium. Onlangs vond Jaap een opname van een van die concerten met Pat Halcox en nu hebben we besloten om die opnamen uit te gaan brengen. Wanneer dat zal gebeuren is nog niet bekend."

Jaap en Piet De Wit en Rob Vlam zijn mede verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van de eerste edities van het Jazz Festival Enkhuizen vanaf 1974. Piet: "We waren met z'n allen naar Breda geweest, waar we deelnamen aan de kroegentocht. Toen wij thuis in ons eigen stamcafé van Jan Bok zaten, zeiden we: 'wij kunnen toch ook wel eens een kroegentocht organiseren. Kun jij niet voor vijf kroegen zorgen? Dan zorg ik voor vijf orkesten.' Jan zei:

Optreden 2018 Jazzplein Oisterwijk (foto Cor Dekker)

Freetime Old Dixie Jass Band, Over The Waves

'ik zal eens kijken of dat kan.' Terwijl de kroegbazen niet stonden te springen om een band in te huren, had ik al snel vijf orkesten geregeld, waaronder de Animal Crackers en de Dixie Disciples. Uiteindelijk gingen de kroegen toch overstag.

*Jan Jaap (I) en Piet de Wit, 2022
(foto René van Kalken)*

Jan Bok maakte met een van de stamgas-ten de foldertjes en het publiek stroomde toe. In de loop van de jaren kwamen er steeds meer kroegen bij; het grootste aantal was 24.

Bovendien breidde het festival zich uit met optredens van binnen- en buitenlandse acts in de Paktuinen en de Nieuwe Doelen. De Enkhuizense straten kregen

tijdelijk andere namen zoals Bourbon Street, Canal Street en Burgundy Street. Publiek liep door de straten achter de muziek van diverse brassbands aan; kortom een typisch New Orleans sfeertje." Dorine, de dochter van Piet de Wit speelt net als haar vader banjo en bovendien zingt ze. Ze woont in Bude, Engeland, waar ieder jaar een festival plaatsvindt. Als Dorine in Nederland is, zingt ze soms mee met de band van haar vader. Op YouTube staan wat filmpjes van haar Engelse band en een stukje van een optreden uit 2016 met de Freetime ODJB. Jaap (jr.), de zoon van Jan Jaap, speelt drums in de Hot Revival Stompers en rieten - waaronder sopraansax - in andere combinaties. Bovendien doet hij bij gelegenheid mee in de Freetime ODJB.

In september 2022 is de hele familie onder de eigen naam present op het jazz-festival in Bude. Op het moment van de totstandkoming van dit verhaal werd nog naar een trompettist gezocht. ■

tekst René van Kalken

Noot: de officiële naam van het orkest is Freetime Old Dixie Jass Band, ofschoon de albumhoezen en cd-sleeves en biografieën Jassband aangeven.

Discografie:

- 1 *Live In Enkhuizen* (lp) Cat Records CAT LP-14, 1976
- 2 *Doctor Jazz Magazine 25th Reunion*, FTODJB + George Probert (ss) (lp) CAT LP-19, 1977 (een nummer)
- 3 *Live In Enkhuizen Vol. 2* (lp) CAT LP-25, 1978
- 4 *Twelve Tracks Of Free Time* (lp en cd) Cat LP-36, 1980
- 5 *Ten Years Freetime* (lp) CAT LP-44, 1981
- 6 *Naughty Eyes* (lp en cd) CAT LP-61, 1987
- 7 *Pennies From Heaven* (lp en cd) CAT CD-6302, 1990
8. *Dans Les Rues D'Antibes* CAT CD-6403, 1991
- 9 *Song Of The Night* CAT CD-6606
- 10 *Live In Grünwald* (cd) Disky SP 905611, 2003
- 11 *Various – Amersham Jazz Club - Fiftieth Anniversary Celebration*, 2014

Jaap de Wit (bassax, contrabas) op:

- 12 *Fried Potatoes - Take Me Gently*, CAT LP-23, 1977
- 13 *Fried Potatoes - Unknown Lady* CAT LP-56, 1986

Bezettingen:

Ruud Peerdeman (trompet) op 1 en 2 ,
Hans Peter Pluim (trompet en cornet) op 3 t/m 9,
Jos Reijnhout (trompet) op 10
Jan Jaap Kroep (altsax, klarinet) op alles, behalve 11
Rob Vlam (trombone) op alles, behalve 3
Piet de Wit (banjo) op alles
Jan Jaap de Wit (contrabas, sousafoon, bassax) op alles, (trombone) op 3,
Edward Visser (contrabas) op 2 en 3
Cor van der Horst (drums) 1 t/m 8,
John Lippe (drums) 10 en 11,
Kees Steltepool (drums) op 9
Jonny Boston (tenorsax) op 11
Jan Sutherland (vocal) op 5

DR. JAZZ

Liefhebbers van
Classic Jazz 1900-1955

Ragtime, hot dance, swing, early bop
en cool jazz, revival, mainstream,
rhythm & blues, oude blues en gospel.

www.doctorjazz.nl

Missie

- Promotie Classic Jazz
- Liefhebber ontmoetingen
- Uitwisselen memorabilia

Realiseert

- Bijzondere jazzoptredens
- Het Doctor Jazz Magazine
- Unieke historische cd's
- Speciale acties
- Informatieve website